

Redaktionelt forord

John Maynard Keynes' læremester, Alfred Marshall, skulle engang have sagt: »it is better to be vaguely right than precisely wrong«. For i det mindste at tilvejebringe en lille fornemmelse af, hvordan offentlig økonomisk politik virker i praksis, er det blevet helt almindeligt at udvikle meget komplekse modeller til beregning af effektskøn. Behovet for og ønsket om forudsigelighed bliver ikke mindre af, at vi lever i en tid, hvor politikere gør en dyd ud af at være gået reformamok. Konstant må vi spørge: »Virker det«?

Det er kun sund fornuft at forsøge at tilvejebringe et solidt grundlag for alle politiske beslutninger, ikke mindst de beslutninger, der kan have meget gennemgribende konsekvenser for danskernes velfærd nu og i fremtiden. Man kan endda hævde, at det ville være et demokratisk problem, hvis vi accepterede at politikkerne traf beslutninger i blinde. Vi har behov for at skønne effekterne af politik, før den bliver til.

Så langt så godt. Nogle gange sker der imidlertid det, at effektskøn får deres eget liv. Det kan eksempelvis gå hen og blive et centralt tema i en valgkamp hvorvidt en dagpenge-reform virker eller ej. Der bliver kastet forskellige scenarier og tal ud i den offentlige arena, og politik bliver et spørgsmål om at overbevise så mange som muligt om, at det ene effektskøn er bedre end det andet. Tal, der beskriver effekten af politikker i form af arbejdsudbud, jobs eller forbedrede offent-

lige finanser, bruges som ammunition i den politiske debat. Men hvordan bliver skønnene til? Hvor kommer deres troværdighed fra? Og kan vi indrette os på en måde, der giver mere troværdige, transparente og nøjagtige skøn?

Bidragene til dette temanummer af Økonomi & Politik om effektskøn i offentlig politik er blevet sammensat af *Frederik Hjort*. Samlet set er bidragyderne enige om, at effektskøn ikke bare er kommet for at blive, men at deres betydning i forberedelsen af offentlig politik, samt i hele den offentlige debat, er voksende. Men der er stor uenighed om, hvorvidt måden, hvorpå effektskønne bliver til, og ikke mindst den måde, de efterfølgende bruges og misbruges på i politikprocessen, er den rigtige.

Der gives et utal af forslag til, hvordan vi kan udvikle nye metoder til at lave solide og troværdige effektskøn på en lang række områder såsom udgiftspolitikken, skattepolitikken, på social og velfærdsområdet og på eksportområdet. Men der påmindestes om, at alle effektskøn skal anvendes med stor varsomhed og omtanke. En særlig advarsel rejses mod forestillingen om, at effektskøn kan anvendes til at forudsige vendepunkter i økonomien. Hidtil har samfundsforskere kun haft ringe held til at forudsige samfundsudviklingen. De kan – ligesom læger – foretage en vurdering både af helheden og af enkeltkomponenterne af patientens helbredstilstand og livsstil. Men

hverken samfundsforskere eller læger kan præcist forudsige, hvornår og hvordan deres respektive patienter kommer alvorligt til skade.

Martin Marcussen

Ansvarshavende redaktør for

Økonomi & Politik